

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lapsilisälain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lapsilisiä korotettavaksi 1 päivästä lokakuuta 1989 lukien 17 prosentilla lukuunottamatta kolme vuotta nuoremasta lapsesta suoritettavaa korotettua lapsilisää. Lapsilisien määrät nousisivat lasten lukumäärästä riippuen 444—1 044 markkaa vuodessa.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lapsilisälakia siten, että lapsilisiä suoritettaisiin kalenterikuukausittain. Lapsiliset maksetaan nykyisin vuosineljänneksittäin. Lapsilisää alettaisiin suorittaa seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien sen jälkeen, kun oikeus lapsilisän nostamiseen on syntynyt, ja lapsilisän suorittaminen lopetettaisiin seuraavan kalenterikuukauden alusta sen jälkeen, kun oikeus lapsilisään on lakannut.

Esityksen mukaan lapsilisiä suoritettaisiin lapsen kansalaisuudesta riippumatta kaikille

Suomessa asuville lapsille. Lapsilisään olisi oikeutettu myös sellainen lapsi, joka asuu Suomessa pakolaisena, turvapaikan saaneena tai pitkän oleskeluluvan perusteella.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi niistä edellytyksistä, jolloin lääninoikeus voi päättää, että oikeudettomasti tai muutoin liikaa saatu lapsilisiä voidaan joko osittain tai kokonaan jättää perimättä takaisin. Esityksen tarkoituksena on parantaa lapsilisän nostajan oikeusturvaa sekä estää sellainen takaisinperintä, joka vaarantaa lapsen ja nostajan perheen toimeentulon.

Esitys liittyy valtion vuoden 1989 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä lokakuuta 1989.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Lapsilisien määrä

Lapsilisiä on keskeinen perhekustannusten tasauksen muoto. Hallitusohjelman mukaan sosiaalipolitiikan painopisteenä on lapsiperheiden aseman parantaminen. Perhepoliittista tukea parannetaan ensisijassa lapsilisäjärjestelmää kehittämällä. Lapsilisien korotus ja perhepoliittisen tuen muutokset on tarkoitettu toteuttaa siten, että kaikkien lapsiperheiden saama

tuki paranee uudistuksen eri vaiheissa. Lapsiperheiden verotuksen kehittäminen ratkaistaan sitä koskevan kokonaisuudistuksen yhteydessä.

Lapsilisiä korotettiin viimeksi 1 päivänä lokakuuta 1988 voimaan tulleella lailla (1107/87). Lapsilisiä korotettiin tuolloin 17 prosentilla muutoin paitsi alle kolmivuotiaiden korotettua lapsilisän osalta.

Sanotun lain mukaan ensimmäisestä lapsesta suoritettavan ja jatkettuna suoritettavan lapsilisän määrä on 2 616, toisesta lapsesta 3 032, kolmannelta lapsesta 3 916, neljännestä lapsesta 5 096 ja viidennestä sekä kustakin seuraa-

vasta lapsesta 6 144 markkaa vuodessa. Kolme vuotta nuoremasta lapsesta lapsilisää suoritetaan lisäksi korotettuna 1 284 markkaa vuodessa.

Edellä mainitut lapsilisien määrät 1.10.1988 lukien olisivat kalenterikuukausittain maksettuna ensimmäisestä lapsesta ja jatkettuna lapsilisänä suoritettuna 218 markkaa, toisesta lapsesta 253 markkaa, kolmannelta lapsesta 326 markkaa, neljänneltä lapsesta 425 markkaa ja viidenneltä sekä kustakin seuraavasta lapsesta 512 markkaa. Kolme vuotta nuoremmalle lapselle suoritettavan korotetun lapsilisän määrä olisi 107 markkaa kalenterikuukaudessa.

Lapsilisän määrää ehdotetaan nyt korotettavaksi 1 päivästä lokakuuta 1989 lukien 17 prosentilla muiden kuin alle kolmivuotiaalle korotettuna suoritettavan lapsilisän osalta.

Korotuksen jälkeen tulisivat lapsilisien määrät olemaan ensimmäisestä lapsesta 255 markkaa, toisesta lapsesta 296 markkaa, kolmannelta lapsesta 382 markkaa, neljänneltä lapsesta 497 markkaa ja viidenneltä sekä kustakin seuraavasta lapsesta 599 markkaa kalenterikuukaudessa. Kolme vuotta nuoremasta lapsesta suoritettavan korotetun lapsilisän määrä olisi 107 markkaa kalenterikuukaudessa.

1.2. Lapsilisän suorittaminen

Lapsilisä suoritetaan lapsilälain perusteella vuosineljänneksittäin lapsilisän nostamiseen oikeutetulle henkilölle. Lain 2 §:n mukaan lapsilisä suoritetaan sen vuosineljänneksen alusta lukien, joka seuraa vuosineljänneestä, jonka kuluessa lapsi tai oikeus lapsilisään on syntynyt, sen vuosineljänneksen loppuun, jonka kuluessa lapsi on täyttänyt 16 vuotta. Lapsilisä suoritetaan jatkettuna sen vuosineljänneksen loppuun, jona lapsi täyttää 17 vuotta. Jos lapsi kuolee tai hänen olosuhteissaan tapahtuu sellainen muutos, että oikeus lapsilisään lakkaa, lopetetaan lapsilisän suorittaminen seuraavan vuosineljänneksen alusta lukien.

Lain 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lapsilisä suoritettaisiin lapsen syntymää seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien tai seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien sen jälkeen, kun oikeus lapsilisään on syntynyt. Lapsilisän suorittaminen lopetettaisiin lapsen kuolemaa seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien tai sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jonka kuluessa oikeus lapsilisään on muutoin olosuhteissa tapahtuneen muutoksen johdosta lakannut. Lapsilisä suoritettaisiin jatkettuna sen kalenterikuukauden loppuun asti, jonka kuluessa lapsi täyttää 17 vuotta.

Lain 3 §:n 3 momentti, jossa säädetään lapsilisän jakamisesta kasvattilapsista suoritettavan lapsilisän nostamiseen oikeutettujen kesken, ehdotetaan kumottavaksi kuukausimaksatusjärjestelmään siirtymisen johdosta tarpeelltomana.

Voimassa olevan lain 5 §:n mukaan lapsilisää ei suoriteta siltä vuosineljännekseltä, jonka alkaessa lapsi on hoidettavana laitoksessa, jossa valtio kokonaan suorittaa hänen hoitokustannuksensa. Voimassa olevan lain 6 §:n mukaan lapsilisä suoritetaan sille kunnalle, joka ensisijassa vastaa lapsen hoitokustannuksista laitoksessa sen vuosineljänneksen alusta lukien, jolloin lapsi on laitoksessa.

Lain 5 ja 6 §:iä ehdotetaan myös muutettavaksi ehdotettuun kalenterikuukausimaksatukseen siirtymisen johdosta siten, että lapsilisää ei suoritettaisi siltä kalenterikuukaudelta, jonka alkaessa lapsi on hoidettavana laitoksessa, jossa valtio kokonaan suorittaa hänen hoitokustannuksensa. Lapsilisää ei myöskään suoritettaisi sitä seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien, jonka kuluessa lapsi alkaa saada kansaneläkelaisa (347/56) tarkoitetua työkyvyttömyyseläkettä. Lapsilisä suoritettaisiin laitoshoidossa olevasta lapsesta hoidon alkamista seuraavan kalenterikuukauden alusta sille kunnalle, joka pääasiassa vastaa laitoshoidon kustannuksista.

Lain 9 §:n mukaan lapsilisää ei sosiaalilautakunnan päätöksellä voida suorittaa vuosineljännekseltä, joka on päättynyt kolme kuukautta aikaisemmin, kuin lapsilisää koskeva ilmoitus on tehty. Lapsilisän suorittamisesta taannehtivasti tätä pidemmältä ajalta päättää sosiaalivaltiohallitus hakemuksesta. Edellytyksenä taannehtivalle lapsilisän suorittamiselle on, että lapsilisäilmoituksen tekemättä jättämiselle esitetään pätevä syyt. Sosiaalivaltiolautakunnalle tehdään hakemuksia lapsilisän suorittamiseksi taannehtivasti keskimäärin 100 kappaletta vuodessa. Sosiaalivaltiolautakunnan päätökset hakemusten johdosta ovat lähes kaikki olleet myönteisiä.

Lain 9 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että lapsilisää ei suoritettaisi siltä kalenterikuukaudelta, joka on päättynyt kuutta kuukautta

aikaisemmin, kuin 7 §:ssä säädetty lapsilisää koskeva ilmoitus on tehty ja oikeus lapsilisään tai sen nostamiseen on syntynyt tätä aiemmin. Pätevien syiden perusteella voitaisiin päättää, että lapsilisä suoritetaan taannehtivasti pidemmältä ajalta. Päätösvalta asiassa esitetään siirrettäväksi sosiaalihuoltokunnalta sosiaalilautakunnalle.

Lain 10 §:n 1 momentin mukaan lapsilisä suoritetaan vuosineljänneksittäin sosiaalilautakunnan toimesta postisiirtoliikkeen välityksellä. Jollei nostamatta jätettyä lapsilisää anota uudelleen kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen päättymisestä, jonka aikana lapsilisä on ollut postitoimipaikassa nostettavana, on oikeus siihen lain 10 §:n 2 momentin perusteella menetetty, mikäli sosiaalihuolto ei sille esitetystä pätevistä syistä toisin päättä. Lain 10 §:n 3 momentin mukaan, jos lapsilisä on jätetty nostamatta kahtena perättäisenä vuosineljänneksenä, keskeytetään sen suorittaminen ja suorittamisen aloittamista uudelleen on anottava sosiaalilautakunnalta. Lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuja hakemuksia ei sosiaalihuoltokunnalle ole tehty viimeisen kymmenen vuoden aikana.

Lain 10 § ehdotetaan muutettavaksi siten, että lapsilisä suoritettaisiin kalenterikuukausittain sosiaalilautakunnan toimesta. Jollei nostamatta jätettyä lapsilisää haeta uudelleen kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana lapsilisä on ollut postitoimipaikassa nostettavana, on oikeus siihen menetetty, jollei sosiaalilautakunta sille esitetystä pätevistä syistä toisin päättä. Esityksen mukaan päätösvalta asiassa siirrettäisiin sosiaalihuoltokunnalta sosiaalilautakunnalle.

1.3. Lapsen kansalaisuuden vaikutus oikeuteen saada lapsilisä

Lapsiliselain 1 §:n 1 momentin mukaan lapsilisä suoritetaan jokaisesta Suomessa asuvasta alle 16-vuotiaasta lapsesta. 1 §:n 3 momentin mukaan lapsilisän suorittamisen edellytyksenä on lisäksi, silloin kun lapsi ei ole Suomen kansalainen, että hänen huoltajansa on henkilökohtaisesti Suomessa kahtena perättäisenä vuotena välittömästi ennen 7 §:ssä säädetyn lapsiliselämyksen tekemistä.

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi lain 1 §:n 3 momentti. Esityksen tarkoituksena on

kumota lapsen kansalaisuuteen perustuvat rajoitukset lapsilisän suorittamisessa. Esityksen mukaan lapsilisä suoritettaisiin kaikille Suomessa pysyvästi asuville ja muutoin kuin tilapäisesti oleskeleville lapsille. Lapsilisään olisi oikeutettu ulkomaalainen lapsi, kansalaisuutta vailla oleva lapsi, pakolainen ja lapsi, joka on Suomessa saanut yhdessä huoltajansa kanssa turvapaikan. Lapsilisään oikeutettu olisi myös sellainen lapsi, joka oleskelee Suomessa pitkäaikaisen oleskeluluvan perusteella.

1.4. Lääninoikeuden päätöksenteosta liikaa maksetun lapsilisän perimättä jättämisestä

Lapsiliselain 11 §:n 1 momentin mukaan henkilö, joka vääriä tietoja antamalla tai salaamalla asian oikean laadun on saanut aikaan sen, että lapsilisää on suoritettu oikeudettomasti, taikka joka muutoin on noston lapsilisää oikeudettomasti, vaikka hänen kohtuudella olisi pitänyt se tietää, voidaan rikostunnusmerkistön täytyessä rangaista petoksesta.

Sosiaalilautakunnan tulee aina päättää perusteetta nostetun lapsilisän takaisinperimisestä. Sosiaalilautakunnalla ei ole asiassa harkintavaltaa. Päätettyään lapsilisän takaisinperinnästä tulee sosiaalilautakunnan ensin kehottaa nostajaa maksamaan liikaa nostamansa lapsilisä takaisin.

Pykälän 2 momentin mukaan 1 momentissa säädetyllä tavalla tai muutoin liikaa suoritettua lapsilisän määrällä voidaan myös kuitata seuraavia lapsilisän maksueriä silloin kun lapsilisää edelleen maksetaan samalle lapsilisän nostajalle.

Pykälän 3 momentin mukaan tulee sosiaalilautakunnan tehdä lääninoikeudelle esitys lapsilisän takaisin suorittamisesta, ellei nostaja vaadittaessa maksa takaisin liikaa saamaansa lapsilisää, eikä sitä saada perittyä kuittaamalla. Lääninoikeus voi sosiaalilautakunnan esityksestä velvoittaa nostajan suorittamaan liikaa saadun ja takaisin perimättä jäädyn lapsilisän määrän sosiaalilautakunnalle.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jossa säädettäisiin ne edellytykset, jolloin lääninoikeus voi joko kokonaan tai osittain vapauttaa nostajan suorittamasta takaisin liikaa saamansa lapsilisän. Esityksen mukaan lääninoikeus voisi päättää, että liikaa suoritettua lapsilisää ei perittäisi nostajalta joko koko-

naan tai osittain takaisin, kun takaisinperintä vaarantaisi hänen lakiin perustuvan elatusvelvollisuutensa täyttämisen tai, jos se vaarantaisi hänen tai hänen perheensä toimeentulomahdollisuuksia. Vapautusperusteena olisi myös muut huollolliset syyt, kuten esimerkiksi nostajan sairaus, työttömyys tai muu näihin rinnastettava syy.

2. Taloudelliset vaikutukset

Syntyvyyden oletetaan maassamme olevan vuoden 1988 aikana noin 59 000 lasta. Vuoden 1988 aikana alle 16-vuotiaiden lasten lukumäärä on keskimäärin 1 014 000, joista alle kolmi-vuotiaita on noin 183 000. Samana ajankohtana 16 vuotta täyttäneiden jatkettua lapsilisää saavien määrä on arviolta 59 000 lasta.

Ehdotetusta 17 prosentin suuruisesta lapsilisen korotuksesta aiheutuisi vuonna 1989 noin 132 miljoonan markan lisäkustannukset. Vuositasolla lapsilisämenot kasvaisivat esityksen mukaan 528 miljoonalla markalla.

Lapsilisien maksatuksessa tapahtuvan järjestelmän muutoksen suunnittelemisen sekä kuu-kausimaksujärjestelmän toteuttaminen ja käyttö lisäisi valtion menoja vuodelle 1989 400 000 markalla. Järjestelmän muuttaminen lisäisi valtion menoja vuodessa 800 000 markalla.

Suomeen muuttaa pysyväisesti asumaan tai muutoin pitkäksi ajaksi oleskelemaan vuosittain 200 lapsilisään oikeutettua lasta pohjoismaiden ulkopuolelta. Lapsen huoltajan kahden perättäisen vuoden henkikirjoitusedellytyksen poistaminen lapsilisen suorittamisen edellytyksistä Suomessa asuvasta lapsesta, joka ei ole Suomen kansalainen, lisäisi valtion menoja vuonna 1989 400 000 markalla.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivästä lokakuuta 1989.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

lapsiliselain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsiliselain (541/48) 1 §:n 3 momentti ja 3 §:n 3 momentti, niistä 1 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 1 päivänä kesäkuuta 1962 annetussa laissa (337/62),

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 2, 5, 6, 9 ja 10 §, sellaisena kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1107/87), 2 ja 5 § osittain muutettuina 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1055/85) sekä 6, 9 ja 10 § 29 päivänä huhtikuuta 1955 annetussa laissa (192/55), sekä

lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 29 päivänä huhtikuuta 1955 annetulla lailla ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla (1040/74), uusi 4 momentti seuraavasti:

1 §

Lapsilisen ja jatkettuna suoritettavan lapsilisen määrä on 255 markkaa kalenterikuukaudessa. Jäljempänä 3 §:ssä mainitun, lapsilisen nostamiseen oikeutetun henkilön toisesta lapsesta on lapsilisen määrä kalenterikuukaudessa kuitenkin 296 markkaa, kolmannelta lapsesta 382 markkaa, neljännestä lapsesta 497 markkaa sekä viidennestä ja kustakin seuraavasta lapsesta 599 markkaa kalenterikuukaudessa,

paitsi milloin lapsi on 6 §:ssä tarkoitettulla tavalla hoidettavana laitoksessa. Jatkettuna suoritettava lapsilisiä ei vaikuta muiden lasten lapsilisien määrään.

2 §

Lapsilisiä suoritetaan sen kalenterikuukauden alusta lukien, joka seuraa sitä kalenterikuukautta, jonka kuluessa lapsi tai oikeus lapsiliseen on syntynyt, sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jonka kuluessa lapsi täyttää kuu-

sitoista vuotta. Lisäksi suoritetaan lapsilisää jatkettuna sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana lapsi täyttää seitsemäntoista vuotta.

Jos lapsilisään oikeutettu lapsi kuolee tai jos olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, että oikeus lapsilisään sen johdosta lakkaa, lopetetaan lapsilisän suorittaminen kuolemantapausta tai olosuhteiden muutosta seuraavan kalenterikuukauden alusta lukien.

5 §

Lapsilisää ei suoriteta kalenterikuukaudelta, jonka alkaessa lapsi on hoidettavana laitoksessa, jossa valtio kokonaan suorittaa hänen hoitokustannuksensa.

Lapsilisää ei suoriteta jatkettuna kalenterikuukaudelta, joka seuraa sitä kalenterikuukautta, jonka kuluessa lapsi alkaa saada kansaneläkelaisissa (347/56) tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä.

6 §

Jos lapsi kalenterikuukauden alkaessa on kunnan kustannuksella hoidettavana muussa kuin 5 §:ssä mainitussa laitoksessa, suoritetaan lapsilisä tältä kalenterikuukaudelta sille kunnalle, joka ensisijassa vastaa hänen hoitokustannuksistaan. Lapsilisällä on tällöin hyvitettyä niitä hoitokustannuksia, joista yksityinen henkilö, kunta tai valtio on vastuussa. Mahdollinen ylijäämä on tilitettävä lapsilisään oikeutetulle.

9 §

Lapsilisää ei suoriteta, mikäli sosiaalilautakunta ei sille esitetystä pätevistä syistä toisin päättä, siltä kalenterikuukaudelta, joka on päättynyt kuusi kuukautta aikaisemmin, kuin

7 §:ssä mainittu tai muu lapsilisää koskeva ilmoitus tehdään.

10 §

Lapsilisä suoritetaan kalenterikuukausittain sosiaalikulun toimesta postisiirtoliikkeen välityksellä. Lapsilisän suorittamisen tavasta ja ajasta määrätään tarkemmin asetuksella.

Jollei nostamatta jätettyä lapsilisää haeta uudelleen suoritettavaksi kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona lapsilisä on ollut postitoimipaikassa nostettavana, on oikeus siihen menetetty, mikäli sosiaalilautakunta ei sille esitetystä pätevistä syistä toisin päättä.

Jos lapsilisä on jätetty nostamatta kuudelta perättäiseltä kalenterikuukaudelta, keskeytetään sen suorittaminen. Suorittamisen uudelleen aloittamista on haettava kirjallisesti sosiaalilautakunnalta.

11 §

Lääninoikeus voi lapsilisän nostajan tai sosiaalilautakunnan hakemuksesta tai 3 momentissa tarkoitetun esityksen käsittelyn yhteydessä päättää, että lapsilisän nostajalta on jätettävä kokonaan tai osittain perimättä takaisin oikeudettomasti nostetun lapsilisän määrä, jos siihen on syytä lapsilisää nostaneen elatusvelvollisuus, hänen tai hänen perheensä toimeentuloedellytykset tai muut huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1989.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 1988

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tarja Halonen*

Laki lapsilislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 22 päivänä heinäkuuta 1948 annetun lapsilislain (541/48) 1 §:n 3 momentti ja 3 §:n 3 momentti, niistä 1 §:n 3 momentti sellaisena kuin se on 1 päivänä kesäkuuta 1962 annetussa laissa (337/62),

muutetaan 1 §:n 2 momentti, 2, 5, 6, 9 ja 10 §, sellaisena kuin ne ovat, 1 §:n 2 momentti 23 päivänä joulukuuta 1987 annetussa laissa (1107/87), 2 ja 5 § osittain muutettuina 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla lailla (1055/85) sekä 6, 9 ja 10 § 29 päivänä huhtikuuta 1955 annetussa laissa (192/55), sekä

lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 29 päivänä huhtikuuta 1955 annetulla lailla ja 31 päivänä joulukuuta 1974 annetulla lailla (1040/74), uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Lapsilisän ja jatkettuna suoritettavan lapsilisän määrä on 2 616 markkaa vuodessa. Jäljempänä 3 §:ssä mainitun, lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön toisesta lapsesta on lapsilisän määrä kuitenkin 3 032 markkaa vuodessa, kolmannelta lapsesta 3 916 markkaa vuodessa, neljännestä lapsesta 5 096 markkaa vuodessa sekä viidennestä ja kustakin seuraavasta lapsesta 6 144 markkaa vuodessa, paitsi milloin lapsi on 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla hoidettavana laitoksessa. Kun lapsilisä suoritetaan jatkettuna, se ei vaikuta muiden lasten lapsilisien määrään.

Jos 1 momentissa mainittu lapsi ei ole Suomen kansalainen, on lapsilisän suorittamisen edellytyksenä lisäksi, että hänen huoltajansa on henkikirjoitettu Suomessa kahtena peräkkäisenä vuotena välittömästi ennen 7 §:ssä mainitun lapsiliselmoituksen tekemistä.

2 §

Lapsilisä suoritetaan sen vuosineljänneksen alusta lukien, joka seuraa vuosineljänneistä, minkä kuluessa lapsi tai oikeus lapsilisään on syntynyt, sen vuosineljänneksen loppuun saakka, jonka kuluessa lapsi täyttää kuusitoista vuotta. Lisäksi suoritetaan lapsilisää jatkettuna sen vuosineljänneksen loppuun, jona lapsi täyttää seitsemäntoista vuotta.

Lapsilisän ja jatkettuna suoritettavan lapsilisän määrä on 255 markkaa *kalenterikuukaudessa*. Jäljempänä 3 §:ssä mainitun, lapsilisän nostamiseen oikeutetun henkilön toisesta lapsesta on lapsilisän määrä *kalenterikuukaudessa* kuitenkin 296 markkaa, kolmannelta lapsesta 382 markkaa, neljännestä lapsesta 497 markkaa sekä viidennestä ja kustakin seuraavasta lapsesta 599 markkaa *kalenterikuukaudessa*, paitsi milloin lapsi on 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla hoidettavana laitoksessa. *Jatkettuna suoritettava lapsilisä* ei vaikuta muiden lasten lapsilisien määrään.

(3 mom. kumotaan)

2 §

Lapsilisä suoritetaan sen *kalenterikuukauden* alusta lukien, joka seuraa *sitä kalenterikuukautta, jonka* kuluessa lapsi tai oikeus lapsilisään on syntynyt, sen *kalenterikuukauden* loppuun saakka, jonka kuluessa lapsi täyttää kuusitoista vuotta. Lisäksi suoritetaan lapsilisää jatkettuna sen *kalenterikuukauden* loppuun, *jonka aikana* lapsi täyttää seitsemäntoista vuotta.

Voimassa oleva laki

Jos lapsilisään oikeutettu lapsi kuolee tai jos olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos että oikeus lapsilisään sen johdosta lakkaa, lopetetaan lapsilisän suorittaminen sen vuosineljänneksen alusta lukien, joka seuraa vuosineljänneistä, minkä kuluessa kuolemantapausta tai olosuhteiden muutos sattui.

Ehdotus

Jos lapsilisään oikeutettu lapsi kuolee tai jos olosuhteissa tapahtuu sellainen muutos, että oikeus lapsilisään sen johdosta lakkaa, lopetetaan lapsilisän suorittaminen *kuolemantapausta tai olosuhteiden muutosta seuraavan kalenterikuukauden* alusta lukien.

3 §

— — — — —
 Jos oikeus lapsilisän nostamiseen kasvattilapsesta siirtyy toiselle henkilölle, huoltolautakunta voi, jos siihen harkitaan erityistä syytä olevan, ottaa haltuunsa kulumassa olevan vuosineljänneksen lapsilisän ja jakaa sen lapsilisään oikeutettujen kesken.

— — — — —
 (3 mom. kumotaan)

5 §

Lapsilisää ei suoriteta vuosineljännekseltä, jonka alkaessa lapsi on hoidettavana laitoksessa, jossa valtio kokonaan suorittaa hänen hoitokustannuksensa.

Lapsilisää ei suoriteta jatkettuna vuosineljännekseltä, joka seuraa sitä vuosineljänneistä, jonka kuluessa lapsi alkaa saada kansaneläkelaisa (347/56) tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä.

5 §

Lapsilisää ei suoriteta *kalenterikuukaudelta*, jonka alkaessa lapsi on hoidettavana laitoksessa, jossa valtio kokonaan suorittaa hänen hoitokustannuksensa.

Lapsilisää ei suoriteta jatkettuna *kalenterikuukaudelta*, joka seuraa sitä *kalenterikuukautta*, jonka kuluessa lapsi alkaa saada kansaneläkelaisa (347/56) tarkoitettua työkyvyttömyyseläkettä.

6 §

Jos lapsi vuosineljänneksen alkaessa on kunnan kustannuksella hoidettavana muussa kuin 5 §:ssä mainitussa laitoksessa, suoritetaan lapsilisä tältä vuosineljännekseltä sille kunnalle, joka ensi sijassa vastaa hänen hoitokustannuksistaan. Lapsilisällä on tällöin hyvitettävä niitä hoitokustannuksia, joista yksityinen henkilö, kunta tai valtio on vastuussa. Mahdollinen ylijäämä on tilitettävä lapsilisään oikeutetulle.

6 §

Jos lapsi *kalenterikuukauden* alkaessa on kunnan kustannuksella hoidettavana muussa kuin 5 §:ssä mainitussa laitoksessa, suoritetaan lapsilisä tältä *kalenterikuukaudelta* sille kunnalle, joka ensisijassa vastaa hänen hoitokustannuksistaan. Lapsilisällä on tällöin hyvitettävä niitä hoitokustannuksia, joista yksityinen henkilö, kunta tai valtio on vastuussa. Mahdollinen ylijäämä on tilitettävä lapsilisään oikeutetulle.

9 §

Lapsilisää alkoon, mikäli sosiaaliministeriö ei sille esitetystä pätevistä syistä toisin päättä, suoritettako vuosineljännekseltä, joka on päätynyt kolme kuukautta aikaisemmin, kuin 7 §:ssä mainittu tai muu lapsilisää koskeva ilmoitus tehdään.

9 §

Lapsilisää *ei suoriteta*, mikäli *sosiaalilautakunta* ei sille esitetystä pätevistä syistä toisin päättä, *siltä kalenterikuukaudelta*, joka on päätynyt *kuusi* kuukautta aikaisemmin, kuin 7 §:ssä mainittu tai muu lapsilisää koskeva ilmoitus tehdään.

10 §

Lapsilisä suoritetaan vuosineljänneksittäin sosiaalilautakunnan toimesta postisiirtoliikkeen välityksellä. Lapsilisän suorittamisen tavasta ja ajasta määrätään tarkemmin asetuksella.

10 §

Lapsilisä suoritetaan *kalenterikuukausittain* sosiaalikuukauden toimesta postisiirtoliikkeen välityksellä. Lapsilisän suorittamisen tavasta ja ajasta määrätään tarkemmin asetuksella.

Voimassa oleva laki

Jollei nostamatta jätettyä lapsilisää anota uudelleen suoritettavaksi kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen päättymisestä, jonka aikana lapsilisä on ollut postitoimipaikassa nostettavana, olkoon oikeus siihen menetetty, mikäli sosiaaliministeriö ei sille esitetyistä pätevistä syistä toisin päättä.

Jos lapsilisä on jätetty nostamatta kahtena peräkkäisenä vuosineljänneksenä, keskeytetään sen suorittaminen. Suorittamisen uudelleen aloittamista on anottava kirjallisesti sosiaalilautakunnalta.

Ehdotus

Jollei nostamatta jätettyä lapsilisää haeta uudelleen suoritettavaksi kuuden kuukauden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jona lapsilisä on ollut postitoimipaikassa nostettavana, on oikeus siihen menetetty, mikäli sosiaalilautakunta ei sille esitetyistä pätevistä syistä toisin päättä.

Jos lapsilisä on jätetty nostamatta kuudelta perättäiseltä kalenterikuukaudelta, keskeytetään sen suorittaminen. Suorittamisen uudelleen aloittamista on haettava kirjallisesti sosiaalilautakunnalta.

11 §

Lääninoikeus voi lapsilisän nostajan tai sosiaalilautakunnan hakemuksesta tai 3 momentissa tarkoitetun esityksen käsittelyn yhteydessä päättää, että lapsilisän nostajalta on jätettävä kokonaan tai osittain perimättä takaisin oikeudettomasti nostetun lapsilisän määrä, jos siihen on syytä lapsilisää nostaneen elatusvelvollisuus, hänen tai hänen perheensä toimeentuloedellytykset tai muut huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 1989.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.